

fundet, som kan tænkes at omstyrte demokratiet. Der er derfor brug for en efterretningstjeneste. Systemet har med andre ord ret til at foretage beskyttelsesforanstaltninger over for borgerne.

Det, der ikke har været nævnt så meget, og som jeg tror har været grundlaget for SF's forslag, er, at borgerne også har ret til at beskytte sig imod systemet.

Der er et klart sammenstød imellem forskellige interesser i disse sager, og de bliver ikke mindre af de eksempler, der har været fra pressen og i den rapport, der blev offentliggjort den 1. april. Der er grupper i samfundet, grupper af borgere, som har haft grund til at føle sig uberettiget overvåget, uberettiget kigget i kortene. Det er det, der er hele essensen i det arbejde, vi skal lave her.

Forbrydere kan vi alle sammen blive enige om selvfølgelig skal overvåges, helst også gribes i kraven, inden de når at udføre deres forbrydelser, men der er jo masser af ganske almindelige borgere, som ikke havde ondt i sinde, som alligevel på en eller anden måde påkalder sig opmærksomhed, og som kan føle sig uberettiget overvåget, og det er det, vi skal undgå.

Om gamle Grundtvig, som blev overvåget i 1830'erne, kunne man indberette, at hans bragesnak om Thor og Odin ikke var samfundsomstyrtende nok til at medføre konsekvenser, og derfor fik han lov at snakke videre. Men han har måske alligevel været med til at fremme den demokratiske omvæltning, som vi fik få år senere. Så måske skulle man alligevel have sat ham fast. Hvem ved, hvem ved?

Men i hvert fald var det nok godt, det gik, som det gjorde. Og hensynet til borgernes mulighed og ret til at blive beskyttet over for systemet må være det, der bærer Folketingets arbejde i den her sag.

Det Radikale Venstre udelukker lige så lidt som Socialdemokratiets ordfører en uvildig undersøgelse. Vi synes ikke, tidspunktet er inde nu, for vi har sat nogle ting i gang, som fungerer i øjeblikket. Der er en byge af spørgsmål i Retsudvalget, som vi venter spændt på besvarelser af, og der er stort set ingen ende på den fantasi, man kan opvise med stillelse af spørgsmål, og jeg vil gerne appellere til justitsministeren om at besvare disse spørgsmål så udtømmende og så grundigt som overhovedet muligt og ikke prøve at krybe udenom, fordi kvaliteten af de svar, der vil blive givet, selvfølgelig vil

være altafgørende for, hvilken stilling vi vil tage i den her sag på et senere tidspunkt i forløbet.

Det udvalg, der er nedsat med henblik på bl.a. at lave et lovforberedende arbejde, skal som første trin i deres arbejde også give mulighed for adgang til historiske oplysninger både om personer og om organisationer, som kan føle behov for at få oplysninger om, hvorvidt de har været registreret og på hvilket tidspunkt. Jeg skal ikke her give anvisninger til udvalget på, hvordan det skal arbejde, men selvfølgelig sige til offentligheden her, at det selvfølgelig også er meget afgørende for Det Radikale Venstre, at der bliver mulighed for at få indsigt i, under hvilke vilkår og på hvilken måde og på hvilke betingelser man er blevet registreret. Det er altafgørende for borgernes tillid til systemet, og det er som sagt vigtigt, at der er en gensidig tillid mellem system og borgere i disse sager.

Vi udelukker altså ikke på et senere tidspunkt en undersøgelse, men vi er meget godt tilfreds med den gang, der er i sagerne i Retsudvalget, hvor der bliver stillet mange interessante spørgsmål på basis af den ikke særlig gennemgribende rapport, der blev udgivet den 1. april. Vi er enige med SF i kritikken af den rapport, der blev udgivet den 1. april. Det var ikke ret mange sten, der blev vendt i den rapport. Det må vi sige.

Den ny lovgivning skal selvfølgelig anvise, på hvilke betingelser systemet må overvåge personer, og omvendt også, hvilke retsgarantier borgerne har mod at blive overvåget.

Vi skal her i Folketinget arbejde for et nyt kontroludvalg, som vi har diskuteret allerede en gang i dag, og med disse værktøjer i hånden tror jeg, at vi har mange gode muligheder for at lave en kortlægning af, hvad der er sket tidligere, hvilke ting der har været styrende for registreringerne, hvilke regler der har galdt, og det er et godt værktøj til at lave en kommende lovgivning.

Jeg må sige som afslutning, at jeg har været rystet over den mangel på regler, de lappeløsninger og de fuldstændig tilfældige tiltag, der har været igennem årene for, under hvilke vilkår vores efterretning arbejder. Det siger måske lidt om, at de vilkår, man har haft, har været præget af en anden tid, af den kolde krig, af nogle fjendebilleder, som vi ikke kan genkende i dag. Så meget des mere grund er der til at tage fat og gøre et ordentligt stykke arbejde for at få lavet ordentlige retningslinjer for fremtiden.